

1. Uvod

Da bi Vaš štampani proizvod izgledao onako kako ste zamislili pripremu treba da nam pošaljete u PDF formatu (Portable Document Format). Ova vrsta formata je “zatvorena” tj. ne omogućava naknadnu izmjenu sadržaja.

Dakle, ako nam pošaljete PDF pripremljen za našu štampariju možemo u najkraćem roku početi sa realizacijom štampe.

PDF fajlovi su industrijski standard i moguće ih je napraviti iz skoro svakog programa za grafičku pripremu. Najkompletniji PDF fajlovi se prave pri tzv. “štampanju” u PDF (print). Za ovaj način pravljenja PDF fajlova morate imati instaliran Adobe Acrobat na vašem računaru.

On obično dolazi sa instalacijom drugih Adobe progama. Fajl takođe možete snimiti kao PDF (Save As, Export, Publish To ili slično), ali pri tome morate pažljivo postaviti norme i detaljno prekontrolisati dobijeni PDF fajl.

Da bi obezbedili željeni kvalitet i izgled štampanih proizvoda i da bi se isključila mogućnost pojave greške molimo Vas da pažljivo pročitate i da se pridržavate uputa koja su navedena u ovom dokumentu.

Naravno, prije pravljenja PDF-a morate srediti dokument u programu u kome ga pravite (Illustrator, InDesign, Photoshop, Corel Draw, Quark I sl.). Word, Excel, Power Point, Word Pad i slično NISU PROGRAMI ZA PRIPREMU ZA ŠTAMPU. U njima nam možete poslati samo podatke i uputstva za pripremu koja se radi kod nas.

Fajl uvijek treba praviti na tačnu dimenziju sa uračunatim prepustom (bleed), sa auomatskim cajnama. Montaža samih tabaka će biti urađena u našoj štampariji.

2. CMYK/RGB

Računar slike čuva i prikazuje kombinacijom tri osnovne boje – RGB mod (Red – crvena, Green – zelena, Blue – plava). Za razliku od prikaza na ekranu štamparska tehnika koristi četiri boje za prikaz slika – CMYK (Cyan – svetlo plava, Magenta – crveno/roze, Yellow – žuta, black – crna).

Konačna priprema za štampu mora biti u CMYK modu, s tim da priprema može sadržavati i posebne SPOT boje (Pantone) ako je predviđena štampa iz više od 4 boje. Konverziju slika iz RGB u CMYK je najbolje izvršiti prije početka sa pripremom fajla a neophodno prije pravljenja PDF-a za štampu.

Naša preporuka je da za to koristite Photoshop gde je najjednostavnije konvertovati RGB u CMYK mod, podesiti rezoluciju i veličinu slika. PANTEONE boje koristiti samo u slučaju da se priprema štampa iz više od 4 boje. Ako je štampa iz 4 osnovne boje onda korištene PANTEONE boje morate konvertovati u CMYK.

Napomena za crno/bijele slike:

Slike koje su predviđene da budu crno/bijele u štampi, moraju biti podešene u greysCale mod.

2.1 Crna boja na većim površinama

Kod velikih površina crne boje, crna ne smije biti zadata samo kao K=100% jer će na taj način štampa crne ispasti blijedo crna. Da bi ste dobili zasićenu crnu potrebno je koristiti C=60%, M=40%, Y=40%, K=100%, ovakav nanos se koristi samo kod velikih crnih površina, nikako za tekst ili manje objekte.

3. priprema fajla

3.1 Format pripreme

Neophodno je da na samom početku odredite tačan format pripreme (obrezani format). Za višestranične publikacije (knjige, časopisi, brošure i sl.) ne treba koristiti puni format (npr. B5 koji je 176x250 mm treba smanjiti na 170x240mm) zbog samog procesa štampe i uklapanja strana na tabak. Nemojte koristiti formate koje vam nudi program već ih odredite manuelno, najbolje, u konsultaciji sa nama. Nepravilno određen format utiče na koštanje finalnog proizvoda.

3.2 Slike

Rezolucija slika i eventualno ostalih dijelova u dokumentu koja nisu u mogućnosti da budu u vektorima poželjno je da ne bude manja od 300 dpi.

Slike koje koristite u pripremi obavezno pretvorite u CMYK kolor mod prije nego što ih ubacite u dokument. Prekontrolišite kontrast i kolorit slike nakon prebacivanja u CMYK da biste izbegli ponekad velika odstupanja od RGB verzije.

3.3 Overprint

Objekat ili slika kojoj je zadat overprint štampa se bez bušenja pozadine. Što znači da se štampa preko druge boje, a samim tim i vizuelni izgled odštampanog objekta ili slike se mijenja.

Ukoliko se bijelom objektu zada overprint, taj objekat neće izlaći u štampi. Overprint se koristi kod štampanja sitnih crnih slova ili tankih linija preko pozadine, ali i u slučaju da se dobiju određeni efekti.

3.4 Tekst

Ako vam je tekst u crnoj boji obratite pažnju da bude podešen

C=0, M=0, Y=0, K=100. Crni tekst koji se štampa iz sve četiri boje ostavlja trag zbog prevelikog nanosa boje dolazi do preslikavanja (apciguje se).

Za BAR KODOVE važi pravilo da se štampaju iz samo jedne procesne boje (čisto iz praktičnih razloga tj. zbog čitača barcodova). Nije preporučljivo raditi ih iz više boja.

Najbolje je kada je sav tekst u vektorskom formatu jer se tada ne gubi kvalitet i ne dolazi do pojave krzavih ivica.

3.5 Prepust

Kada je u pitanju materijal koji ima štampu do ivica obreza obavezno prepustiti po min. 3 mm sa svake strane zbog obreza (npr. A4=210x297, fajl koji šaljete treba da ima površinu 216x303mm, ta 3 mm ne treba da budu bijeli okvir već prepuštena štampana površina, slika ili pozadina).

Za korice tvrdog uveza prepust treba da bude najmanje 15 mm.

Kod brošura prepust je određen tipom poveza. Za povez sa binderom ili klamerom (heftanje) prepust se ostavlja sa svih spoljnih strana – na unutrašnjoj strani ne treba ostavljati prepust, korice se mogu dostaviti u istom fajlu ili posebno u zavisnosti od debljine hrbta sa prepustom od najmanje 3 mm. Za povez sa spiralom prepust se ostavlja sa svih strana, a korice se dostavljaju u posebnom fajlu sa prepustom od najmanje 5 mm. Ako je moguće tekst i ostale objekte koji treba da budu vidljivi na dokumentu udaljite najmanje 4 milimetra od obreza, odnosno perforacije ili prevoja.

Uputstvo za pravljenje pdf-a za štampu

Da bi napravili PDF za štampu potrebno je da vaš Acrobat Distiller, ili ako printate direktno iz aplikacije, podesite na sljedeći način:

Izaberite obavezno Press Quality,

kompatibilnost sa Acrobat 4.0 (pdf verzija 1.3),

bicubic downsampling to 300 dpi,

compresion ZIP, quality 8 bit za sve vrste slika (color, gray I bitmap),

embeded all fonts,

color setings postavite na “leave color unchanged”

(ova opcija podrazumijeva da ste sve slike i objekte konvertovali u CMYK mod, u slučaju da niste ono što je ostalo u RGB modu će ostati u PDF-u i time se odraziti na kvalitete i kolorit štampe,

Transparency Flatener - podesiti na High Resolution.

Najčešće greške

Neprepuštena priprema

Pogledajte uputstvo pod tačkom 3.5

Nepotrebne PANTONE boje

Pogledajte uputstvo pod tačkom 2

Tekst ili barkod iz sve četiri boje

Pogledajte uputstvo pod tačkom 3.4

Velike površine samo iz crne boje

Pogledajte uputstvo pod tačkom 2.1

NE KONTROLISANJE PDF-a

Prije slanja obavezno prekontrolišite FORMAT (veličinu strane – da li je postavljena u obrezni format + prepust od min 3 mm i da li ste uključili automatske cajne - crop marks). PDF verziju (da li je PDF fajl napravljen po već gore navedenim standardima). BOJE (provjeriti da li su sve boje u CMYK modu, da li su ostale nepotrebne PANTONE boje). SLIKE (CMYK mod, rezolucija 300 dpi). FONTOVE (gdje je moguće pretovriti u krive npr. u Corelu ili Illustratoru).

slanje PDF-a u štampu

Pripremu tj. PDF za štampu dostaviti na CD-u ili poslati na e-mail: info@samas.ba

U slučaju da PDF šaljete mailom obavezno kontaktirati DTP studio ili komercijalistu s kojim ste kontaktirali radi provjere prispjeća maila tj. pripreme.

Ako imate bilo kakvih nejasnoća ili niste dovoljno sigurni da ćete napraviti odgovarajući PDF za štampu, preporučujemo da nas kontaktirate na gore navedene telefone ili putem e-maila.